

Kordamine
Happed, alused,
neutralisatsioonireaktsioon, lahuse
pH

Keemia

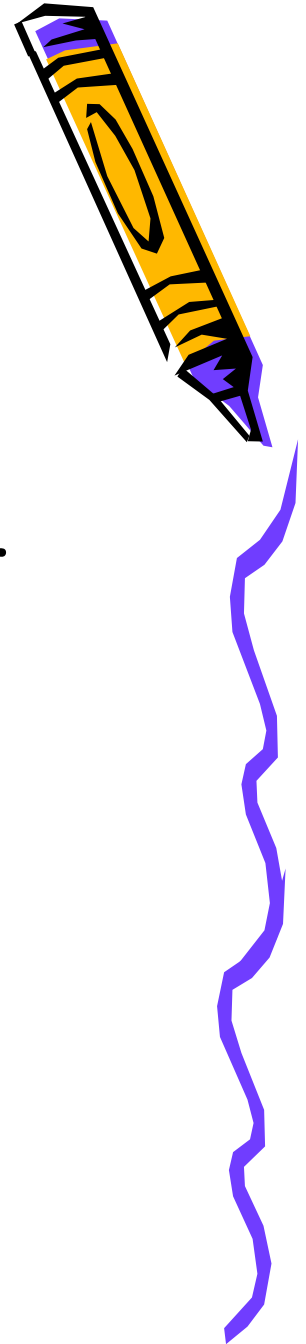
8 klass

Laeva Põhikool

Õppematerjal:

- 1) Õpikust lk. 45-69
- 2) Lahendatud ülesanded töövihikust
- 3) Konspekt vihikust
- 4) Slaidid koduleheküljelt

1) Mis on hape? Näited.

- ✘ Hape on aine, mis annab lahusesse vesinikioone
- ✘ Happe molekulid jagunevad lahuses ioonideks

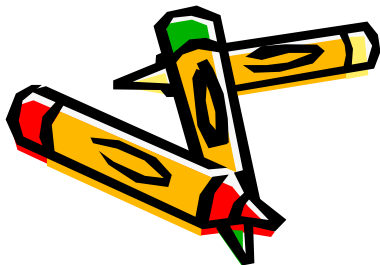
HCl -vesinikkloriidhape

H₂SO₄ -väävelhape

2) Kuidas liigitatakse happeid? TV. 17.3(A)

- * Happed jagunevad erinevate tunnuste järgi:
  1. Hapniku mittesisaldavad happed - HCl , H_2S jt
  2. Hapnikhapped - H_2SO_3 , H_2CO_3 jt
  3. Üheprootonilised happed - HCl , HNO_3 jt
  4. Mitmeprootonilised happed - H_2S , H_3PO_4
  5. Tugevad happed - HCl , H_2SO_4
  6. Nõrgad happed - H_2S , CH_3COOH jt

3) Nimeta hapete omadusi

Hapete omadused:

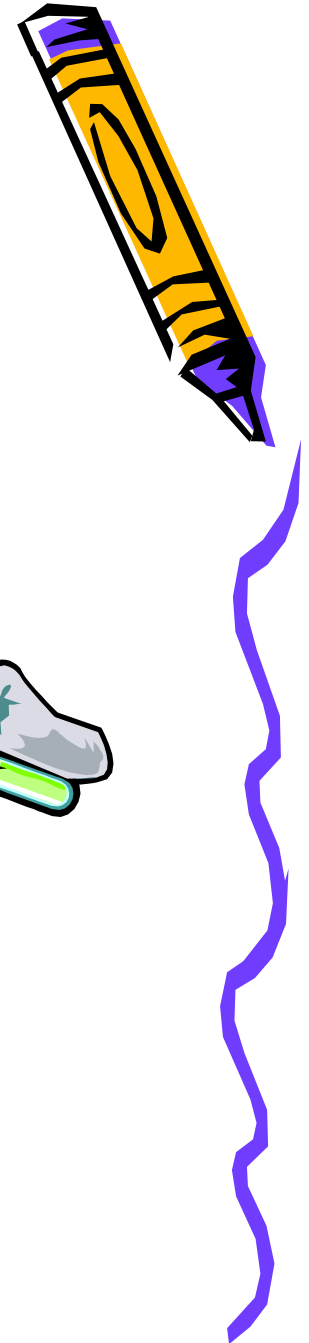
- ◆ Hapu maitse
- ◆ Vesinikioonid (H^+) vesilahustes
- ◆ Muudavad indikaatorite värvust
- ◆ Reageerivad metallidega, alustega, aluseliste oksiididega
- ◆ Söövitav toime

4) Kuidas saab happeid kindlaks teha?

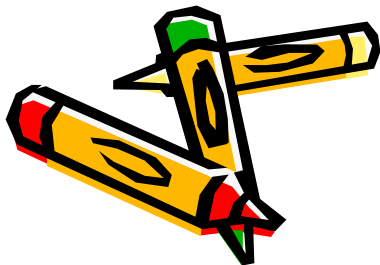
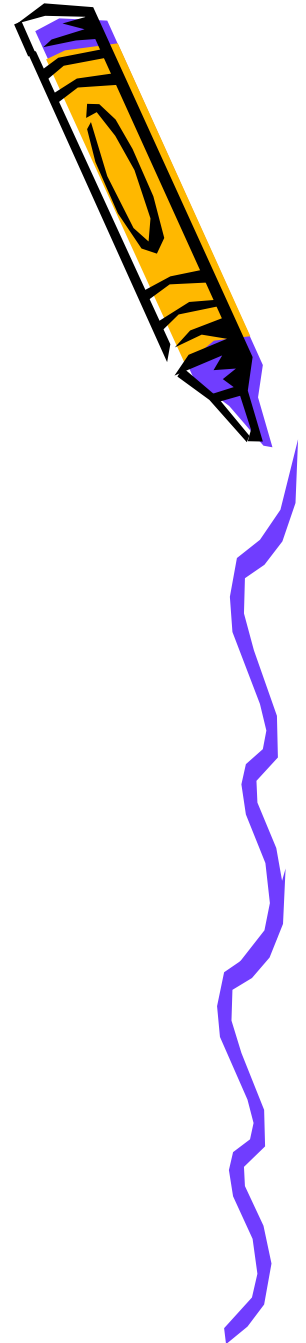
- Universaalindikaator - **PUNANE**
- Metüüloranž - **PUNANE**
- Lakmus - **PUNANE**

Indikaator -aine,
mis muudab
värvust lahusele
happe või aluse
lisamisel

5. Ohutusnõuded hapete kasutamisel

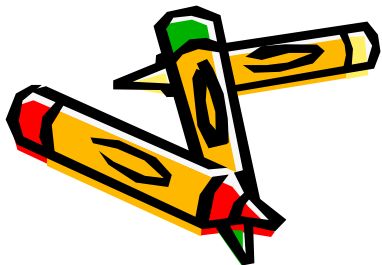
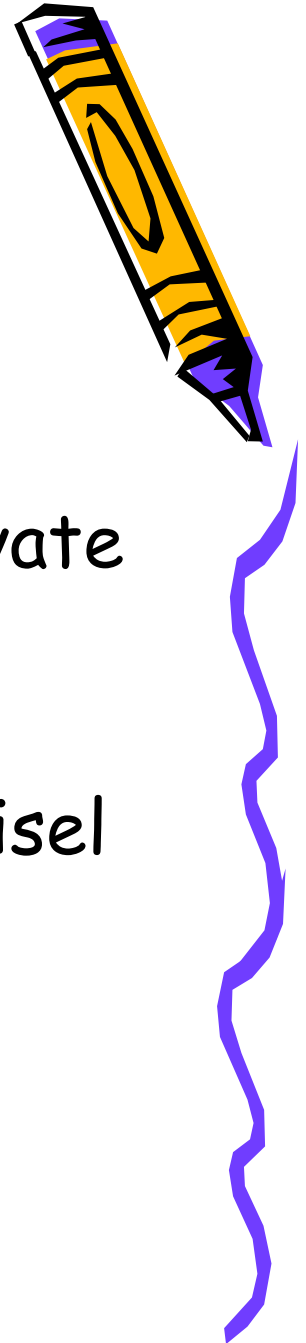
- # Hapet tuleb valada vette peene joana
- # Jälgida, et happepripsmed ei lenduks laiali
- # Vältida happe sattumist kätele, riietele, töölauale
- # Võib kasutada kummikindaid, kaitseprille ja põlle

6) Happevihmad

Happevihmad tekivad:

- 1) Lämmastiku- ja väävliühendeid sisalduvate kütuste põlemisel paiskuvad õhku vääveldioksiid ja lämmastikdioksiid
- 2) Eelpool nimetatud oksiidide reageerimisel õhus oleva veeauruga tekivad nõrgad happesademed.

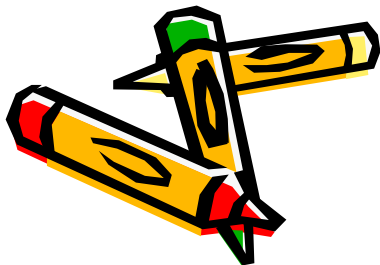
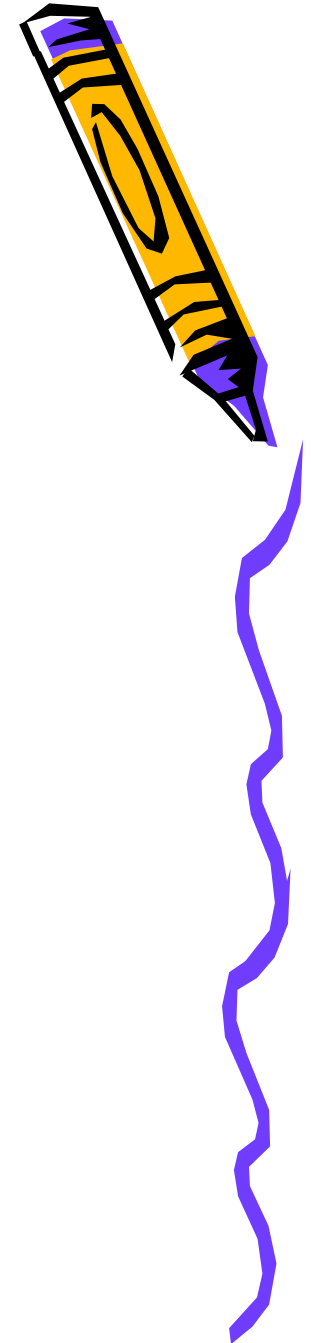
7) Mis on alused? Too näiteid.

- * Alus - aine, mis annab lahusesse hüdroksiidioone
- * Alustele iseloomulikud omadused on tingitud hüdroksiidioonide olemasolust

Nimetuste andmine:

metalli katiooni nimi+ hüdroksiid

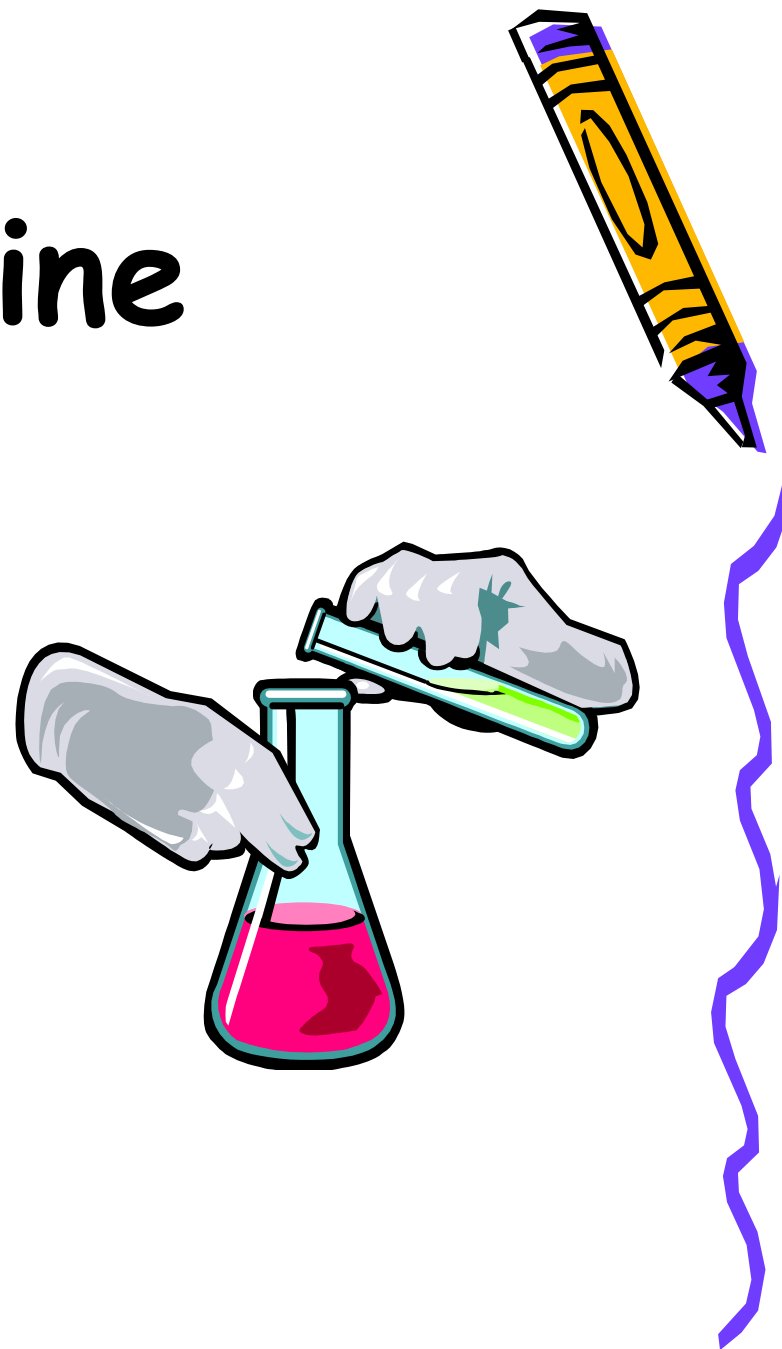
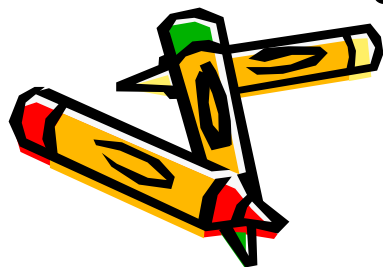
KOH - kaaliumhüdroksiid

8) Aluste kindlakstegemine

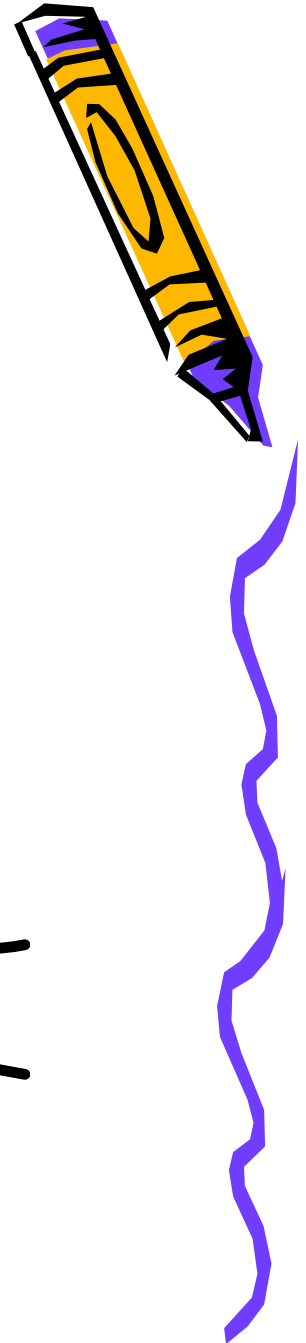
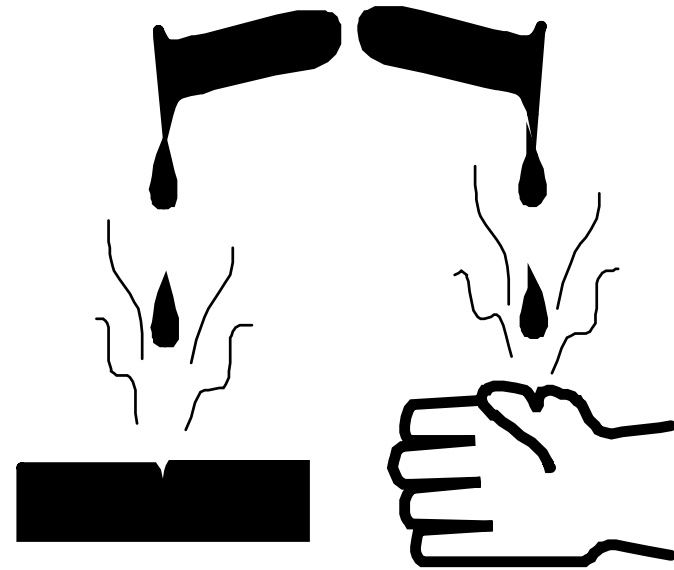
- Universaalindi-
kaator - **lilla**
- Metüüloranž -
värvitu
- Lakmus - **lilla**
- **FF- roosa**

Indikaator -aine, mis muudab
värvust lahusele happe või
aluse lisamisel

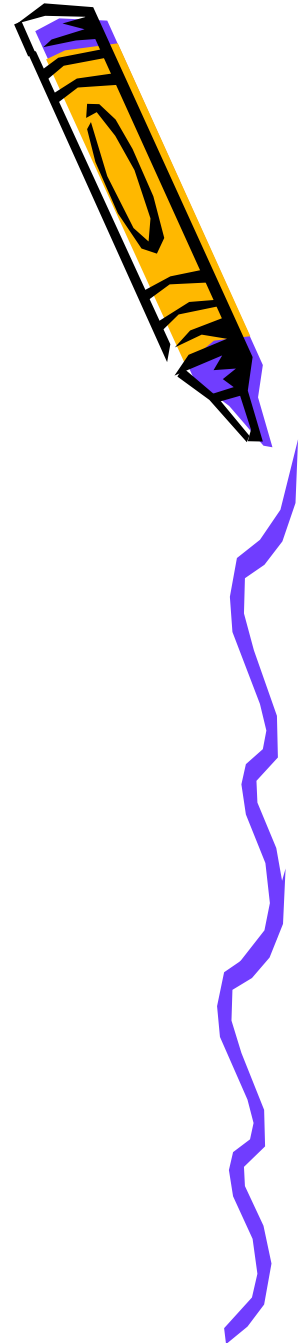
9. Ohutusnõuded aluste kasutamisel

- Söövitava toimega
- Vältida sattumist kätele, riietele, töölauale
- Kahjustatud koht üle loputada lahjendatud äädikhappega

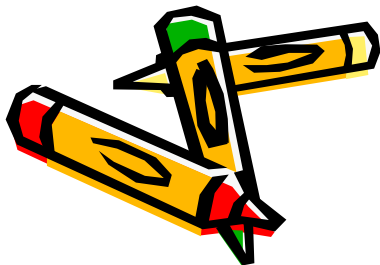
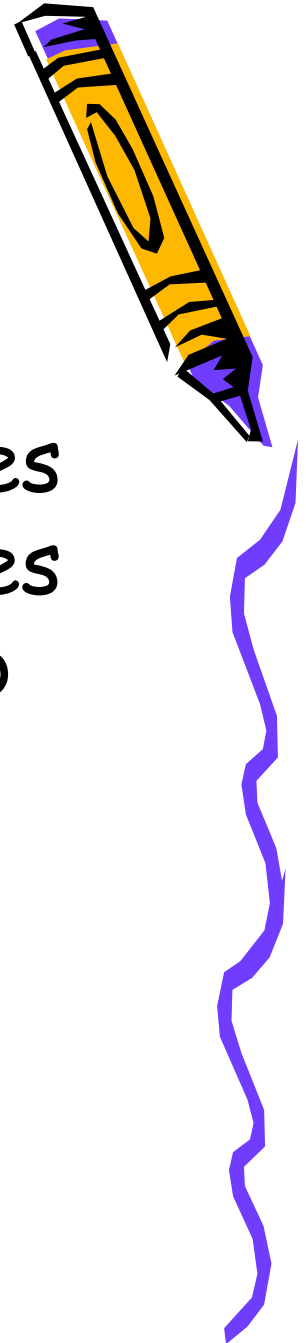
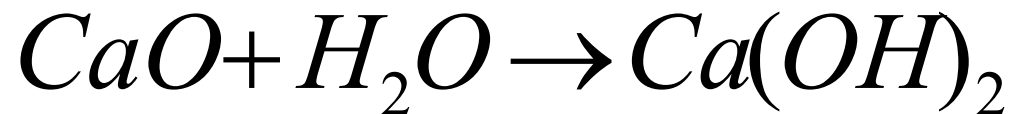
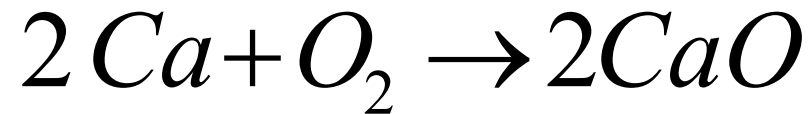
10. Nimeta aluseid igapäevaelust

- seebilahused
- puhastusvahendid
- pesusooda
- söögisooda
- torusiil

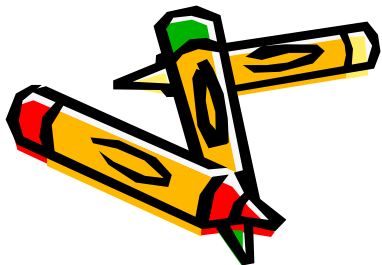
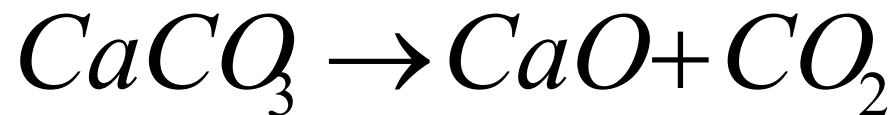
11) Mis on ühinemisreaktsioon? Too näide.

Ühinemisreaktsioon - reaktsioon, milles ained ühinevad omaahel, moodustades uus aine, selle käigus energia eradub

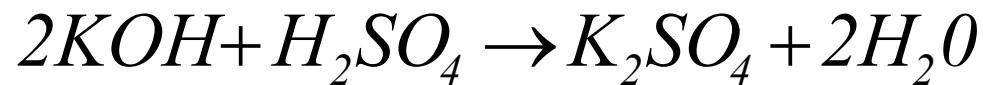
12) Mis on lagunemisreaktsioon? Too näide.

Lagunemisreaktsioon - reaktsioon, mille käigus aine laguneb kaheks või enamaks aineks, mille käigus energia neeldub.

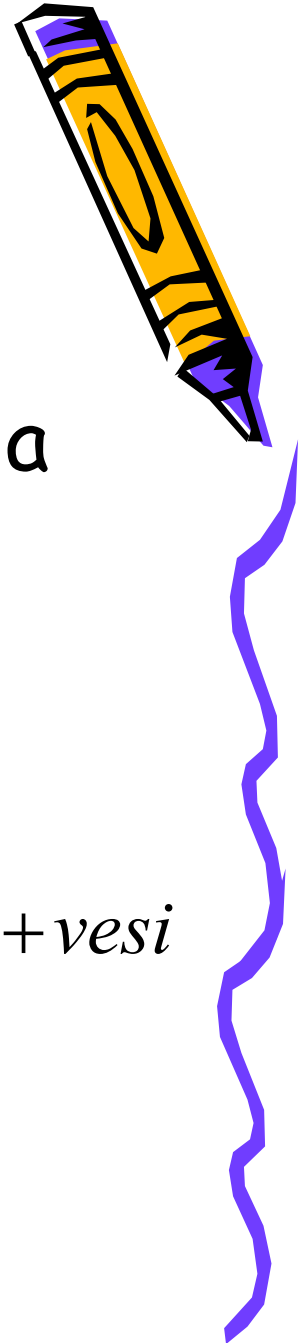
13) Mis on
neutralisatsioonireaktsioon?

Neutralisatsioonireaktsioon - aluse ja
happe vaheline reaktsioon.

alus + hape → sool + vesi

kaaliumhüdoksiid + väävelhape → kaaliumsulfaat + vesi

14) Mis on lahuse pH? Mis tingimustel on lahus a) happeline b) aluseline c) neutraalne

- Lahuse pH- näitab vesinikioonide sisaldust vees

a) $\text{pH} > 7$, keskkond on aluseline

b) $\text{pH} < 7$, keskkond happeline

c) $\text{pH} = 7$, keskkond neutraalne

